

Мечките са едни от най-едриите и силни животни в природата. Срещат се на всички континенти с изключение на Антарктида. Имат гъста козина и дълги закривени нокти. Мечките са всеядни – освен с месо те се хранят с плодове, семена, мед, риба, птичи яйца, мравки.

Мечото семейство обединява осем вида. Най-често срещани са **кафявите мечки**. Към тях принадлежат и мечките гризли, които живеят в горите на САЩ и Канада.

Те се славят със своята свирепост и сила. Има **два вида черни мечки** – едните живеят в Северна Америка, а другите – в Хималайските планини.

Най-дребна от всички е **малайската мечка**, живееща в Азия. Тя е отличен кате-
рач и живее предимно по дърветата. Тежи около 80 килограма за разлика от бялата мечка, която достига до 800 килограма. Наричат **бялата мечка** още полярна, защото обитава земите около Северния полюс. Благодарение на своята бяла окраска тя трудно се забелязва сред снега. Козината ѝ е гъста и не пропуска вода до кожата, което ѝ позволява да плува спокойно в леденостудените води. Храни се с тюлени, риби, дори малки китове.

Най-симпатични на вид от всички мечки са **пандите**. С големите си черно-бели петна по козината те са познати по целия свят. Живеят в бамбуковите гори на Китай и са обявени за национално богатство. В страната се полагат много усилия за опазването им от изчезване.

В Южна Америка се среща един единствен вид, наречен **очилата мечка** заради бялата муцуна и черните кръгове около очите, които приличат на тъмни очила. В Индия живее така наречената **ленива или бърнеста мечка**. Тя толкова обича пчелния мед, че е известна и като медоядна мечка.

Из „Голяма детска енциклопедия“

1. Какъв е видът на текста?

- а) художествен
- б) научнопопулярен

2. За какво се говори в текста?

- а) за храненето на мечките
- б) за опазването на мечките
- в) за видовете мечки

3. Колко основни вида мечки има?

- а) 7
- б) 8
- в) 9

4. Какво означава терминът „всеяден“?

5. Как наричат още бялата мечка?

6. Какъв вид мечка е **гризли**?

- а) черна
- б) бяла
- в) кафява

7. Белите мечки живеят...

- а) в земите около Северния полюс
- б) в земите около Южния полюс
- в) и на двете места

8. Хималайската мечка има:

- а) кафява козина
- б) черна козина
- в) черно-бяла козина

9. Най-дребният вид мечка е:

- а) хималайската
- б) малайската
- в) ленивата

10. Очилатата мечка живее:

- а) в Европа
- б) в Северна Америка
- в) в Южна Америка

11. „Бамбукова“ мечка наричат още:

- а) бърнестите мечки
- б) пандите
- в) мечките гризли

12. Защо козината на белите мечки има такъв цвят?

13. Къде живее медоядната мечка?

14. Какво е отношението на държавата Китай към пандите? Посочи два примера от текста.

15. Напиши думите в единствено число:

едри – _____

дълги – _____

нокти – _____

пъргави – _____

лекари – _____

изчезнали – _____

16. На кой ред всички думи завършват само на звучна съгласна?

- а) вид, гъст, сняг
- б) кафяв, слаб, свеж
- в) мед, ленив, тежък

17. На кой ред няма правописна грешка?

- а) компютар, рекъл, питъл
- б) театар, кротак, замък
- в) седнал, влязъл, нисък

18. Зачеркни грешната буква.

вят $\frac{а}{ь}$ р, кам $\frac{а}{ь}$ к, пал $\frac{а}{ь}$ в

хля $\frac{б}{п}$, мра $\frac{г}{к}$, стра $\frac{ж}{ш}$

мра $\frac{в}{ф}$ ка, сла $\frac{д}{т}$ кар, ми $\frac{ж}{ш}$ ка

19. В изречението: „Малките мечета често патуват върху косматия гръп на маика си.“ има...

- а) 3 правописни грешки
- б) 2 правописни грешки
- в) 4 правописни грешки

20. Напиши правилно сгрешените думи.

Една лятна привечер старата мечка откри диви пчели, чиито медни пити бяха скрити в хралупата на висока липа. Ароматът на мед накара нея и двете мечета да се облизват под дървото. Мечката се опита да се покатери на липата. Но медът беше високо в клоните, а стъблото на дървото – право и гладко. Изтритите нокти на майката и нейната тежка, застаряла снага ѝ попречиха да се качи.

Ала по-лакомото от мечетата беше вече на дървото. Леко и пъргаво, то за миг стигна до хралупата. Майка му изрева и заблъска с лапите си по дървото, за да го принуди да слезе. Но мечето беше подушило меда и не искаше да чуе предупрежденията ѝ.

То бръкна в пчелното гнездо и нададе страшен писък. Пчелите изхвъркнаха от хралупата и ожесточено налетяха на зверчето. Десетина се налепиха на муцунката му и забиха жилата си в нея. Насекомите покриха главата му като голяма мъхната шапка. Мечето започна да скимти и да се гърчи от болки.

Отдолу майка му блъскаше с лапите си липата. Тя му даваше съвети да се спусне веднага от дървото. Но мечето не чуваше нейния рев. То продължаваше да скимти и да се мятта, докато най-сетне се свлече от клоните.

Пчелният рой се нахвърли върху цялото семейство.

Старата мечка захапа за врата изжиленото мече и хукна към потока. Там тя хвърли мечето във вира, блъсна при него и братчето му и сама влезе вътре.

Налепените пчели плуваха във водата. Студената вода свести мечето и облекчи болките му. Но главата му се поду така силно, че очичките му едва просветваха.

Когато пчелите се върнаха към хралупата, семейството излезе от водата и тръгна към пещерата. Напред вървеше старата мечка и ядосано мърмореше. След нея куцаше и скимтеше пострадалото мече.

По „Лакомото мече“ от Емилиян Станев

1. Коя според теб е темата на откъса?

- а) Болезнен урок
- б) Животът на мечките
- в) В гората

2. От колко членове се състои мечето семейство?

3. По кое време на деня се развива случката?

- а) сутринта б) на обяд в) привечер

4. Дървото, в което се намира хралупата на пчелите, е:

- а) дъб б) бреза в) липа

5. Защо майката мечка се отказва от меда. Посочи 2 причини от текста.

6. Кое НЕ е вярно според текста?

- а) Майката мечка не успява да се качи на дървото за мед.
- б) Мечката блъска с лапи по дървото, за да накара мечето да слезе.
- в) Изжиленото мече върви пред майка си.

7. Какво прави майката мечка след нападението на пчелите?

- а) Удря с лапа мечето, захапва го за врата и тича към водата.
- б) Тича към потока, влиза във водата.
- в) Грабва мечето, тича към потока, бутане и братчето му във водата.

8. Коя от думите за мечето не е използвана в текста?

- а) изжилено
- б) нещастно
- в) пострададо

9. С какво авторът сравнява пчелите при нападението им?

10. Напиши синоним на думата „снага“.

11. Какво е мечето и каква е майката? Свържи правилно качествата. Допиши, като промениш правилно рода.

тежък
лаком
тромав
пъргав
непослушен
опитен
непредпазлив
грижовен

Мечката е _____

Мечето е _____

12. С кои глаголи е най-подходящо да се допълни изречението:

Авторът Емилиян Станев (1) _____ лакомията като нещо, което може да (2) _____ неприятности.

- 1. а) осъжда
- 2. а) причинява
- б) представя
- б) донесе

13. Напиши сродна дума за проверка на неударената гласна.

а/ъ	л__комия – _____
о/у	п__кривам – _____
е/и	п__щера – _____

14. В коя група думите имат само широки гласни?

- а) скимти, очички, муцунка
- б) семейство, пчела, вода
- в) бръкна, хукна, мърмори

15. В кое изречение има 3 правописни грешки?

- а) Мечката даваше совет на мечето.
- б) Сардитите пчели изхвъркнаха от хрълупата на дарвото.
- в) Стодената вуда свести мечето.

16. Редактирай всички сгрешени думи от зад. 15 и напиши правилно изреченията.

Аз редактирам: Необичайни приятелства

В животинския свят границата между приятели и врагове е ясно очертана. Но Майката Природа винаги може да ни изненада. В това можем да се убедим от десетките клипове и снимки на необичайни приятелства между животни в интернет, които удивляват и възмущават сърцата на много хора по света.

1. А) Редактирай 15 правописни грешки, озаглави и препиши текста.

Б) Редактирай подчертаното повторение със синоним по свой избор:

диво животно; неочакван приятел; горски обитател

Подобно на героите на Дисни от „Лисицата и хрътката“ между кучето Тини и лисугерът Снифър се ражда необикновено приятелство.

Тини живее със стопанина си край голяма гура в Норвегия. Един следобет, докато двамата се расхождат сред дарветата, те попадът на млад лисугер. Вместо да пубегне, лисугерът се дуближава до Тини, показвайки интерес и дружелюбнос. Очудено от пуведението на лисугера, кучето не го подгонва. Не след дълго двете животни тичът и играят заедно сред снежния пейзаш. Собственикът на Тини е фотограф и зъпечатва с камера подориите им.

2. Редактирай 12 правописни грешки и 3 пропуснати запетаи в първото изречение. Озаглави текста и го препиши.

Сред огромното тревисто пространство на зоопарка в Тампа бей, САЩ свободно се движат жирафи зебри носорози слонове. Тук расцъфтява едно страно приятелство. Липсата на камени стени и решетки за животните им дава възможност да се опознаят.

Още щом се срещат, жирафът Беа на три години и щраусът Уилма на десет години веднага се харесват. Може би са привлечени от дългите си шии? Или от изяшните си похотки? Каквато и да е причината, двете млади животни са неразделни. Разхождат се заедно, хранят се заедно и се наслаждават заедно на глетките в парка. „По природа жирафите и щраусите са любопитни и не се страхуват да следват своите естествени наклонности“ – убяснява Джейсън Грийн – човекът, който се грижи за тях.

[illegible]

Кълвачът е горска птица, но понякога може да се види и в градските паркове. Има много видове кълвачи – над двеста. Те обитават горите по цялото земно кълбо. Макар и различни по размер и цвят, те имат общи белези. Тялото им е продълговато, главата – едра, а клюнът е дълъг и здрав. Краката им са къси, а ноктите – остри и закривени. С тях те се закрепват здраво за ствола на дървото. Имат дълъг лепкав език, който провират в направената от тях дупка, за да извадят червея или личинката, скрити в нея. Перата на опашката му са твърди и му служат за опора, като се катери по дървото или прави дупка в него. Кълвачът никога не наранява здрави дървета. Като почуква по кората, той разбира дали под нея има кухина. Щом открие такава, той започва упорито да чука на едно и също място, докато пробие кората.

Най-често се среща големият пъстър кълвач с червена качулка на главата и черно-бели пера на крилете. Но се срещат и зелени, белогърби и черни кълвачи.

Кълвачите не са прелетни птици. Те дори не летят на големи разстояния от мястото, което обитават, ако не са принудени.

Кълвачите издават само кратки звуци, затова те не се причисляват към пойните птици. Но можем да разберем, че наоколо има кълвач по бързите удари по дърво, наречени барабанене. Обикновено птицата удря в бърз ритъм по кухо дърво, за да усилва звука, защото по този начин маркира територията си и привлича партньор.

Всяка година кълвачите издълбават хралупа, в която снасят между 4 и 8 яйца. Покриват дъното ѝ с дървени люспи. Своите стари хралупи оставят на други бездомни горски обитатели като сови и катерички.

1. С помощта на словосъчетание от едно или две прилагателни и съществително посочи най-важните белези на тялото на кълвача.

продълговато тяло

2. Какъв е видът на текста?

- а) повествование б) описание
в) разсъждение

3. Къде може да се прочете този текст?

- а) в енциклопедия б) в Инстаграм
в) в сборник разкази

4. Как кълавачът достига до вредителите под кората на дървото?

5. Кое от твърденията е вярно?

- а) Кълавачът не наранява здрави дървета.
- б) Кълавачите са прелетни птици.
- в) Кълавачите използват за отглеждане на своите малки една и съща хралупа.

6. Как кълавачът открива кухините в дървото?

- а) Прави много дупки в кората.
- б) По звука от почукването с клюна по кората.
- в) Чрез барабанене.

7. Какви кълавачи не са споменати в текста?

- а) зелени б) черни в) сини

8. Опиши най-често срещания вид кълавач?

9. Как кълавачът „барабани“?

10. Защо кълавачът барабани? Посочи две причини от текста.

14. Редактирай 3 правописни грешки и 2 грешки в членуването. Препиши правилно.

Езика на кълавачът е дълак и лепкаф.

11. Напиши дума за проверка на съгласната в думата градски.

12. От подчертаните изречения извади:

- а) словосъчетание от прил. и същ. име в ж. р. мн. ч.:

- б) два глагола с представки:

- в) 2 прилагателни, които не могат да се степенуват:

- г) Определи вида на числителните имена.

13. Прочети отново оцветения откъс и изпълни задачите.

- а) Какъв е видът на изреченията по цел на изказване?

- б) Препиши третото изречение и подчертай главните му части.

- в) По състав първото изречение е:

☐ просто ☐ сложно

- г) Каква част на речта замества тирето в последното изречение?

СЪДЪРЖАНИЕ

1. МЕЧКИТЕ – Нехудожествен текст. Гласни и съгласни звукове. Преговор.....	4
2. ЛАКОМОТО МЕЧЕ – Художествен текст. Тесни и широки гласни.....	6
3. МЕЧО ПУХ И ПЧЕЛИТЕ – Откъс от книга. Меки и твърди съгласни.....	8
4. ПРЕРАЗКАЗ ОТ ИМЕТО НА ГЕРОЙ.....	10
5. ПОНИТАТА – Научнопопулярен текст. Части на речта.....	12
6. МЕЧТАТА НА СУЗИ – Откъс от разказ. Гласни и съгласни звукове. Обобщение.....	14
АЗ РЕДАКТИРАМ: Необичайни приятелства.....	16-17
7. ТОРБА С ГВОЗДЕИ – Притча. Думите в речта. Синоними и антоними.....	18
8. КОСТЕНУРКИТЕ – Научнопопулярен текст. Сложни думи.....	20
9. ФРАНКЛИН СКЛЮЧВА СДЕЛКА – Авторска приказка за животни. Думите в речта.....	22
10. КОСТЕНУРКИТЕ НИНДЖА – Описание на герой. Думите в речта. Обобщение.....	24
Забавна страничка: Костенурки.....	26
11. КАПРИЗНАТА ЕЛХИЧКА – Приказка. Видове изречения: по цел на изказване.....	28
12. ЩО ЗА ПТИЦА Е ТОВА? – Авторска приказка. Видове изречения по състав. Просто изречение.....	30
ИСТОРИЯ С ПРОДЪЛЖЕНИЕ – Редактиране. Преразказ от името на герой. Сравняване на текстове.....	32
13. ВЪЗДУШНИ ПЪТЕШЕСТВИЯ – Научнопопулярен текст. Подлог и сказуемо. Запетаи в простото изречение.....	34
14. ПЪТЕШЕСТВИЕ С БАЛОН – Откъс от роман. Пунктуация в простото изречение.....	36
15. НЕЗНАЙКО В ЗЕЛЕНИЯ ГРАД – Откъс от роман. Изреченията в българския език. Обобщение.....	38
АЗ РЕДАКТИРАМ: Смешни истории.....	40-41
16. КОЙ СЪМ АЗ? – Писмо. Части на речта: съществително име. Членуване.....	42
17. ПЕТЛЕТО, КОТАРАКЪТ И МИШЛЕТО – Басня. Части на речта: прилагателно име. Членуване.....	44
18. ЧЕТИРИНОГИ ПРОФЕСИОНАЛИСТИ – Научнопопулярен текст. Части на речта: глагол. Време, лице и число.....	46
19. НАЙ-ВЕРНИЯТ ПРИЯТЕЛ НА ЧОВЕКА – Извличане на информация от таблица. Числително име.....	48
Забавна страничка: Любопитни факти за кучетата.....	51
20. ТРИ СЕСТРИ – Легенда. Видове текст. Извличане на информация от текст и карта.....	52
21. С ЛОДКА ПО РЕКА АРДА – Научнопопулярен текст. Видове текст. Заглавие и тема на текст.....	54
АЗ РЕДАКТИРАМ: Мистериозната пещера.....	56-57
22. КЪЛВАЧИТЕ – Научнопопулярен текст. Преговор. Изходно ниво.....	58
23. ДОБРИЯТ КЪЛВАЧ – Легенда. Преговор. Изходно ниво.....	60
АЗ РЕДАКТИРАМ: Птиците изчезват от градовете.....	62-63
24. Видове текст.....	64
Отговори.....	66